

Συνεντεύξεις γραπτές από ενήλικες μετανάστες στις μέρες μας

Οι συνεντεύξεις δόθηκαν σε μαθητές της Β΄ Γυμνασίου του Καλλιτεχνικού Σχολείου Αμπελοκήπων «Δημήτρης Χορν», σχολ. έτος 2010-2011, στο πλαίσιο του μαθήματος της Λογοτεχνίας.

ΕΝΑ ΜΑΚΡΥ ΤΑΞΙΔΙ

(Κώστας, Έλληνας μετανάστης στην Αυστραλία τη δεκαετία του '70, συνέντευξη σε μαθητή της Β΄ Γυμνασίου)

Δημοσιογράφος: Καλησπέρα.

Κώστας: Καλησπέρα.

Δημοσιογράφος: Πότε περίπου φύγατε από την Ελλάδα;

Κώστας: Γύρω στις αρχές της δεκαετίας του '70.

Δημοσιογράφος: Για ποιους λόγους γίνετε μετανάστες;

Κώστας: Φύγαμε λόγω του πολιτικού καθεστώτος.

Δημοσιογράφος: Όταν μπήκατε μέσα στο αεροπλάνο, ποιες ήταν οι πρώτες σας σκέψεις;

Κώστας: Σαν παιδί κι εγώ εκείνη την εποχή, όταν μπήκα στο αεροπλάνο, η πρώτη μου σκέψη ήταν να καθίσω δίπλα σε ένα παράθυρο. Ενώ οι γονείς μου σκεφτόντουσαν πώς θα είναι η ζωή μας στο μέλλον και τι θα αντιμετωπίσουμε.

Δημοσιογράφος: Όταν φτάσατε στην Αυστραλία, πώς νιώσατε;

Κώστας: Για πρώτη φορά ένιωσα ξένος.

Δημοσιογράφος: Ποιοι ήταν οι στόχοι σας από κει και πέρα;

Κώστας: Οι στόχοι μας στην Αυστραλία ήταν, σε συνδυασμό με την πολλή δουλειά, να συγκεντρώσουμε ένα εύλογο οικονομικό ποσό που θα μας επιτρέψει να γυρίσουμε στην πατρίδα και να κάνουμε νέο ξεκίνημα.

Δημοσιογράφος: Πριν φτάσουμε ακόμα να μιλάμε για την επιστροφή στη χώρα, την Ελλάδα, πείτε μου για σας. Την καθημερινότητά σας.

Κώστας: Η καθημερινότητα στην Αυστραλία δεν ήτανε εύκολη, σαν παιδί σε ξένη χώρα όπου ήμουν πάντα διαφορετικός σαν ξένος. Είναι κάτι που σε στιγματίζει, που σε κάνει να αγαπάς πιο πολύ την πατρίδα σου.

Δημοσιογράφος: Πείτε μου μερικά πράγματα από το σχολείο σας, τα οποία σας στιγματίσαν και σας έχουν μείνει στο μυαλό.

Κώστας: Η λέξη *wog*, την οποία χρησιμοποιούσαν οι Αυστραλοί, όταν απευθύνονταν στους Έλληνες, που αυτή η λέξη σημαίνει αλητοπρόσφυγας. Επίσης μου έμεινε αυτή η φοβερή οργάνωση που έχει η χώρα σε όλους τους τομείς.

Δημοσιογράφος: Τι σας έκανε να εγκαταλείψετε μια τόσο καλά οργανωμένη κοινωνία και να έρθετε πίσω στην Ελλάδα;

Κώστας: Η νοσταλγία. Και ότι επανήλθε η χώρα σε μια κατάσταση πολιτικής ομαλότητας.

Δημοσιογράφος: Σας ευχαριστώ για το χρόνο που μου δώσατε.

Κώστας: Κι εγώ σ' ευχαριστώ για την αφορμή που μου έδωσες να μιλήσω για όλα αυτά.

ΑΓΑΠΗΣΑ ΕΝΑΝ ΕΛΛΗΝΑ

(Ραμά, μετανάστρια από το Ισραήλ, συνέντευξη σε μαθητή της Β' Γυμνασίου)

ΕΡΩΤΗΣΗ: Γιατί αποφάσισες να μετακινηθείς σε άλλη χώρα; Να γίνεις μετανάστρια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Αρχικά δεν είχα σκοπό να μεταναστεύσω. Αγάπησα έναν Έλληνα και σκεφθήκαμε να ξεκινήσουμε τη ζωή μας στην Ελλάδα, με την προοπτική ότι αργότερα θα πηγαίναμε να ζήσουμε στη χώρα μου. Μου ήταν γοητευτική η ιδέα να γνωρίσω από κοντά την κουλτούρα, τη γλώσσα, τον πολιτισμό, τους φίλους ή την οικογένεια του άντρα μου, πιστεύοντας πως θα μας φέρει ακόμα πιο κοντά. Με τα χρόνια,

πρακτικά και άλλα θέματα προέκυψαν και χωρίς να το αντιληφθώ καλά καλά, συνέχισα τη ζωή μου στην Ελλάδα. Ουσιαστικά επέλεξα να ζήσω στην Ελλάδα, όταν χώρισα, και ήταν πιο φανερό σε μένα ότι έχω και την επιλογή να φύγω. Τότε πια συνειδητά επέλεξα να μείνω στην Ελλάδα, τουλάχιστον για τα επόμενα 10 χρόνια.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς αισθάνθηκες, όταν πήρες την απόφαση να το κάνεις, να αφήσεις τη χώρα σου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είχα πολλά και διαφορετικά συναισθήματα. Ενθουσιασμός και χαρά για μια καινούρια ζωή, για ένα διαφορετικό ξεκίνημα. Αγωνία και φόβος για το αν θα τα καταφέρω. Ήθελα να σπουδάσω και δεν ήξερα αν θα με δεχτούν στο πανεπιστήμιο, και αν ναι, πώς θα τα καταφέρω με μια εντελώς ξένη γλώσσα για μένα.

Είχα την ελπίδα ότι θα κάνω καινούριους φίλους και ότι θα είμαι αποδεκτή. Ταυτόχρονα βέβαια λυπόμουν που δεν θα έχω την οικογένεια και τους φίλους κοντά μου, φοβούμενη κιόλας ότι η φυσική απόσταση θα φέρει και συναισθηματική απόσταση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Δηλαδή, άφησες κάποιους δικούς σου στην παλιά σου πατρίδα. Σε στήριξαν για την απόφασή σου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ναι, άφησα οικογένεια και φίλους. Ήμουν νέα κοπέλα και ήρθα μόνη μου στην Ελλάδα. Ευτυχώς οι δικοί μου πίστευαν και πιστεύουν ότι είναι απαραίτητο να ακολουθήσω τα όνειρά μου και ποτέ δεν έβαλαν εμπόδια ακόμα και αν τους έλειπα. Ο καθένας με στήριζε με το δικό του τρόπο. Με τα χρόνια με κάποια άτομα δεθήκαμε ακόμα πιο πολύ ενώ με άλλους απομακρυνθήκαμε. Φαντάζομαι αυτό θα μπορούσε να συμβεί ακόμα κι αν θα ζούσα στο Ισραήλ.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς εγκλιματίστηκες στην Ελλάδα; Γλώσσα, φίλους; Μπόρεσες τελικά να πραγματοποιήσεις κάποια όνειρά σου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Μοιάζει με ένα μακρινό ταξίδι ο εγκλιματισμός μου στη Ελλάδα. Ανηφόρες, κατηφόρες, άγνωστες πτυχές να ανακαλύψω, ωραία τοπία και δύσκολα. Βρέθηκαν άτομα να με στηρίξουν και άλλοι να με δυσκολέψουν. Πάντως κάθε βήμα που έκανα ήταν σε καινούργιο έδαφος και χρειαζόμουν χρόνο να με εμπιστευτώ ότι πατάω γερά και γνωρίζω το τοπίο σε τέτοιο βαθμό που μου επέτρεψε να πάρω ρίσκα και να προχωρήσω με μεγαλύτερη ασφάλεια και αποφασιστικότητα.

Νιώθω ευγνώμων που κατάφερα να κάνω πολλά όνειρά μου πραγματικότητα. Σπούδασα, έκανα δυο υπέροχα παιδιά, δουλεύω σε μια δουλειά που μου δίνει πολύ

μεγάλη ικανοποίηση και έχω υπέροχους φίλους που είναι για μένα ζωντανός θησαυρός.

Συνέντευξη στον Γκαλ Ρομπίσα

Συνέντευξη στον Παναγιώτη Παπακωνσταντίνου

ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

(Ζωή, μετανάστρια από την Ελλάδα στην Ατλάντα της Αμερικής, συνέντευξη σε μαθήτρια της Β' Γυμνασίου)

ΕΓΩ: Λοιπόν, Ζωή, αρχικά πες μας για ποιο λόγο έφυγες από τη Λάρισα.

ΖΩΗ: Είχα φύγει από τη Λάρισα στη Θεσσαλονίκη για να σπουδάσω Νομική. Αφού τελείωσα τις σπουδές μου, πήγα στο Στρασβούργο για έξι μήνες με υποτροφία από το πρόγραμμα ERASMUS. Γύρισα στην Ελλάδα για να πάρω το πτυχίο που δίνεται στους μαθητευόμενους με τη λήξη του προγράμματος.

ΕΓΩ: Μετά το πτυχίο σου ξαναπήγες στη Λάρισα;

ΖΩΗ: Πήγα στη Λάρισα και έκανα άσκηση στο γραφείο ενός δικηγόρου. Όταν πήρα την άδεια άσκησης εργασίας, έκανα ένα δικό μου γραφείο.

ΕΓΩ: Πώς κατέληξες να ζεις στην Αμερική;

ΖΩΗ: Αυτή είναι μεγάλη ιστορία. Αρχικά έκανα ένα ταξίδι στην Αμερική και εκεί γνώρισα τον τώρα πλέον σύζυγό μου, τον Γιάννη. Δεθήκαμε σχεδόν αμέσως και, επειδή είχαμε και οι δυο μεγάλες προσδοκίες, ο Γιάννης θεωρούσε ότι στην Αμερική θα έχουμε πολύ μεγαλύτερες ευκαιρίες. Έτσι ξαναφύγαμε μαζί στην Αμερική αλλά όχι για ταξίδι αυτή τη φορά.

ΕΓΩ: Πώς είναι τα πράγματα εκεί πέρα; Είχες αποφασίσει τι θες να κάνεις;

ΖΩΗ: Ήθελα να κάνω ένα μεταπτυχιακό στα Οικονομικά. Για να παρακολουθήσω τα μαθήματα έπρεπε να μάθω τη γλώσσα πολύ καλά και αυτό ήταν πολύ δύσκολο για μένα, αφού δεν μιλούσα αγγλικά και δεν είχα κανένα πτυχίο αγγλικών, κάτι για το οποίο μετάνιωσα, όταν ήρθα εδώ. Κυκλοφορούσα συνέχεια με ένα λεξικό στο χέρι μου, πήγαινα στη βιβλιοθήκη και διάβαζα με τις ώρες βιβλία και μετά από τόσα χρόνια εξάσκησης μπορούμε να πούμε πως μιλάω άπταιστα. Ήμουν κάπως σαν

χαμένη αρχικά. Οι πόλεις της Αμερικής είναι τεράστιες, νιώθεις πως χάνεσαι και είναι δύσκολο να προσαρμοστείς. Επίσης ήμουν μακριά από την οικογένειά μου και δεν είχα την υποστήριξη που χρειαζόμουν. Έμεινα στο σπίτι της θείας του Γιάννη, στο Όξβιλ, όπου και πήγα πανεπιστήμιο.

ΕΓΩ: Πότε άρχισες να εργάζεσαι;

ΖΩΗ: Κατευθείαν, μόλις τελείωσα το πανεπιστήμιο. Αυτό είναι το καλό στην Αμερική. Άμα θέλεις να δουλέψεις, δουλεύεις. Τότε κατάλαβα γιατί ο Γιάννης επέμενε τόσο να έρθουμε εδώ. Έπιασα δουλειά στην πολυεθνική εταιρεία PHILLIPS, ως οικονομική αναλύτρια. Το κακό όμως είναι ότι ο Γιάννης δούλευε στο Λος Άντζελες και κάθε Σαββατοκύριακο πήγαινα να τον δω.

ΕΓΩ: Αυτό δεν ήταν κουραστικό για εσάς;

ΖΩΗ: Πολύ. Έτσι, όταν ο Γιάννης είχε μια επαγγελματική συμφωνία, πήγαμε να ζήσουμε μαζί στην Ατλάντα. Εγώ βρήκα καλύτερη δουλειά σε μια εταιρία με βιομηχανικά προϊόντα για κατασκευές σπιτιών. Τότε ήμασταν οικονομικά ανεξάρτητοι και είχαμε και το δικό μας σπίτι.

ΕΓΩ: Έτσι ήρθε και η οικογένεια.

ΖΩΗ: Ακριβώς. Μετά από τέσσερα χρόνια γεννήθηκε η Μελίνα. Εκείνο τον καιρό ήρθα και στο απόγειο της επαγγελματικής μου καριέρας. Μου προσφέρθηκε δουλειά στην εταιρεία της KODAK, όπου είμαι manager. Έχω μια δική μου ομάδα υπεύθυνη για συνεργασίες, για πωλήσεις και προωθήσεις των προϊόντων μας. Τα χρήματα και οι συνθήκες εργασίας είναι υπέροχες. Το μόνο που με δυσκολεύει είναι ότι δουλεύω εννιά ώρες την ημέρα.

ΕΓΩ: Αυτό σε δυσκόλεψε με τη φροντίδα της Μελίνας;

ΖΩΗ: Αρχικά ναι, γιατί δεν είχαμε κάποιον να την προσέχει. Το καλό με τη δουλειά μου, όμως, είναι ότι μπορώ να δουλεύω και από το σπίτι. Το 2010 ήρθε στην οικογένεια και ο Αιμίλιος.

ΕΓΩ: Πώς είναι ο τρόπος ζωής σας τώρα;

ΖΩΗ: Δεν μετανιώνω που ήρθαμε να ζήσουμε εδώ. Νιώθουμε ασφάλεια και σαν πολίτες και στον επαγγελματικό τομέα. Τα παιδιά έχουν ελληνική και αμερικάνικη υπηκοότητα και σε λίγο βγαίνει και η δική μου και του Γιάννη. Η Μελίνα δεν μιλάει καλά ελληνικά αλλά τα καταλαβαίνει όλα και ο Αιμίλιος είναι ακόμα πολύ μικρός.

Πολύτροπη Γλώσσα - <http://politropi.greek-language.gr/>

Ζούμε τον αμερικάνικο τρόπο ζωής. Η Μελίνα παίρνει μια εξαιρετική εκπαίδευση και βρίσκεται κοντά στον πολιτισμό αλλά και σε φυσικό περιβάλλον. Έχουμε τη φυσική άσκηση στο καθημερινό μας πρόγραμμα και κάνουμε πάρα πολλά ταξίδια, γιατί θεωρούμε πως τα παιδιά πρέπει να έχουν εμπειρίες από διάφορους τόπους.

ΕΓΩ: Ζωή, σ' ευχαριστώ πολύ.

ΖΩΗ: Χαρά μου.

Συνέντευξη στη Στέλλα Σιβήτου

Ασκήσεις

 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Να χωριστείτε σε ομάδες. Κάθε ομάδα ας ασχοληθεί με μία ή δύο συνεντεύξεις.

1. Να προσέξετε:

- τους λόγους που οδήγησαν τα συγκεκριμένα άτομα στη μετανάστευση καθώς και την προσαρμογή τους στη χώρα υποδοχής
- την οπτική γωνία του αφηγητή στην κάθε περίπτωση, τον χρόνο των γεγονότων και τον χρόνο της αφήγησης, βλ. και [Έκφραση-Έκθεση Α΄ λυκείου, σ. 240 κ.ε.](#)

 Η ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΦΗΓΗΣΗ

 **ΧΡΟΝΟΣ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ,
ΧΡΟΝΟΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ**

2. Να συσχετίσετε/ συγκρίνετε τους λόγους που οδήγησαν τον αφηγητή της πρώτης συνέντευξης και την αφηγήτρια της δεύτερης συνέντευξης στην απόφαση για επιστροφή.

3. Να διερευνήσετε:

- το κοινωνικό περιβάλλον σε κάθε αφήγηση και το πώς αυτό διαμορφώνει τις πράξεις του αφηγητή
- την αναφορά του προσβλητικού χαρακτηρισμού-επιθέτου, στην ξένη γλώσσα, στην πρώτη συνέντευξη
- τη χρήση της μεταφορικής έκφρασης στη δεύτερη συνέντευξη
- πώς ο λόγος μάς οδηγεί σε πιθανά συμπεράσματα για την κοινωνική κατάσταση του ομιλητή, ακόμη και όταν αυτό δεν δηλώνεται άμεσα, όπως στην τρίτη συνέντευξη.

4. Να διερευνήσετε τη στάση των αφηγητών απέναντι:

- στην οικογένεια
- στους φίλους
- στον χώρο εργασίας/ εκπαίδευσης
- στον τόπο καταγωγής.

5. Να συγκρίνετε το είδος των ερωτήσεων στις συγκεκριμένες συνεντεύξεις με ερωτήσεις που συναντούμε σε συνέντευξη στον τύπο, σε τηλεοπτική συνέντευξη, κτλ. (όχι αναγκαστικά με θέμα τους πρόσφυγες-μετανάστες). Τι παρατηρείτε;

6. Σε κάποια από τις συνεντεύξεις προσθέστε ένα γεγονός που να αλλάζει σε κάθε περίπτωση την απόφαση του αφηγητή ή της αφηγήτριας να παραμείνει ή να φύγει από τη χώρα μετανάστευσης. Το γεγονός που θα επινοήσετε θα οδηγεί σε μια διαφορετική αντιμετώπιση των πραγμάτων και θα δίνει μια διαφορετική εκδοχή στην εξέλιξη της ζωής των ομιλητών. Γράψτε σε λόγο

συνεχή τη δική σας αφήγηση. Να έχετε υπόψη σας ότι, από τη στιγμή που κάνετε τη μεταβολή, το κείμενο που προκύπτει αυτονομείται από τη συνέντευξη και γίνεται η πλαστή μαρτυρία που δημιουργήσατε.